

หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังในระบบกฎหมายไทย
: ศึกษากรณีกฎหมายอื่นที่มีใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญา

นางสาวยสวดี นิลคูหา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RETROACTIVE PRINCIPLE IN THAI LEGAL SYSTEM
: CASE STUDIES ON LAWS HAVING NON-CRIMINAL PENALTY

Miss Yosawadee Nilkuha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Law in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

510535

ยสวดี นิลคุหา : หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังในระบบกฎหมายไทย : ศึกษากรณี
กฎหมายอื่นที่มีใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญา. (THE RETROACTIVE PRINCIPLE IN THAI
LEGAL SYSTEM : CASE STUDIES ON LAWS HAVING NON-CRIMINAL PENALTY)
อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
อาจารย์กุลพล พลวัน, 178 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังนั้น เป็นหลัก
กฎหมายทั่วไป ซึ่งสามารถนำไปใช้กับกฎหมายอื่นที่มีได้มีโทษทางอาญาด้วย การที่รัฐธรรมนุญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช 2550) มาตรา 39 บัญญัติว่า “บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่
จะได้กระทำการอันกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษ...” ทำให้มี
การตีความว่า หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังนั้น ใช้ได้แต่เฉพาะกับกฎหมายที่มีโทษทางอาญา
เท่านั้น ไม่สามารถนำมาใช้กับกฎหมายประเภทอื่นได้

ในการพิจารณาว่าจะนำหลักกฎหมายดังกล่าวมาใช้กับกฎหมายใดได้บ้างนั้น มีความ
จำเป็นต้องพิจารณาความสำคัญของหลักกฎหมายในเรื่องนี้ว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันใน
การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนุญบัญญัติรับรองไว้ว่า ใน
วันข้างหน้าจะไม่มีกรออกกฎหมายมาให้มีผลย้อนหลังถึงการกระทำที่ได้ก่อให้เกิดขึ้นและสิ้นสุดไป
ก่อนที่จะมีกฎหมายนั้นออกมา นอกจากนี้ ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่ปกครองตามระบอบ
ประชาธิปไตย และดำเนินตามครรลองของหลักนิติรัฐ คือ เป็นรัฐที่ปกครองด้วยกฎหมาย หากไม่ยึดมั่น
ในหลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง ประชาชนก็จะมีหลักประกันว่าสิ่งที่ได้กระทำไปในปัจจุบันนั้น
ในอนาคตข้างหน้าจะมีกฎหมายย้อนหลังมาเอาผิดแก่ตนหรือไม่ และหากยอมให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง
ได้ในกรณีดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนคลอนแคลนไม่มั่นคง เพราะขาด
หลักประกันความคุ้มครอง ด้วยเหตุนี้ นานาอารยประเทศจึงไม่ได้จำกัดการนำหลักกฎหมายย้อนหลังไป
ใช้เฉพาะกรณีที่เป็นโทษทางอาญาเท่านั้น แต่ยังสามารถนำหลักกฎหมายนี้ไปใช้กับกรณีที่เป็นผลร้ายตาม
กฎหมายอื่นด้วย

เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีต่างๆสามารถดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม และสามารถคุ้มครอง
สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนได้ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรแก้ไขบทบัญญัติในรัฐธรรมนุญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย เพื่อให้มีบทบัญญัติในเรื่องหลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังที่มีเนื้อหาครอบคลุม
กฎหมายทุกประเภทด้วย

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา.....2551.....

ลายมือชื่อนิสิต.....ยสวดี นิลคุหา.....

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....*Dr. Kaning Nij*.....

ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....*Dr. Kulpol Polwan*.....

4986278334 : MAJOR LAWS

KEY WORD : RETROACTIVE / NON-CRIMINAL PENALTY

YOSAWADEE NILKUHA : THE RETROACTIVE PRINCIPLE IN THAI LEGAL SYSTEM : CASE STUDIES ON LAWS HAVING NON-CRIMINAL PENALTY. THESIS PRINCIPAL ADVISOR : KANONGNIJ SRIBUAIAM , THESIS COADVISOR : KULLAPHOL PHOLLAWAN, 178 pp.

The objective of this thesis is to study that the *retroactive principle* is the general principle of law, which can apply to all types of laws including laws having non-criminal penalty. Based on Article 39 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550, which stipulates that "No person shall be inflicted with a criminal punishment unless he has committed an act which the law in force at the time of commission provides to be an offence and imposes a punishment..", there is an interpretation that the *retroactive principle* can only apply to the laws having criminal penalty, and cannot apply to the laws having non-criminal penalty.

In considering that the *retroactive principle* can apply to what types of law, it needs to consider the significance of this principle that, its objective is for guaranteeing the protection of people's rights and liberties, which are fundamental rights written in the Constitution to endorse that, in the future, there will be no new law enacted to have retroactive impacts to any action which had occurred and completed before such law was promulgated. Furthermore, Thailand is a country being governed by democratic system, and having its administration under the rule of law, thus, considered as a legal state. If the country does not respect the *retroactive principle*, people will not have any security in their activities done in the past, and any certainty in those to be done in the future, alike. If the retroactive impacts of the new laws are allowed, the rights and liberties of people would be fragile, since the guarantee of them is missing. For this reason, civilized countries do not limit the use of *retroactive principle* to be narrow only for the laws having criminal penalty, but do apply this principle for other laws having non-criminal penalty as well.

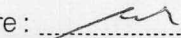
For the adjudications and judgments in all cases to be done with justice, and, for the protection of people's fundamental rights to be enabled, it is proposed that, the provision in the Constitution of Thailand should be amended by having the *retroactive principle* to broadly apply for all types of laws.

Field of Study : LAWS

Student's Signature : Yosawadee

Academic Year : 2008

Principal Advisor's Signature : Kanongnij

Co-advisor's Signature :

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความกรุณาอย่างเป็นที่สุดจากอาจารย์ ดร.คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษาที่ดี ให้โอกาสผู้เขียนได้เป็นผู้ช่วยวิจัยตลอดเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่มีค่ายิ่ง นอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับในชั้นเรียน อีกทั้งยังช่วยตรวจทานและแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ และอาจารย์กุลพล พลวัน ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม พร้อมให้คำแนะนำต่างๆที่มีประโยชน์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและขอระลึกถึงความกรุณาของท่านไว้ตลอดไป

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รศ. ดร.มนตรี รูปสุวรรณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ดร.เชาวนะ ไตรมาศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ให้คำชี้แนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณบัณฑิต สิริยานนท์ อัยการจังหวัดประจำกรม สำนักงานอัยการสูงสุด ผู้เป็นเสมือนบุคคลในครอบครัวของผู้เขียน ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาในทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ ทั้งยังมอบความห่วงใย ความเอาใจใส่ และดูแลผู้เขียนเป็นอย่างดีเสมอมา

ผู้เขียนขอขอบคุณ อาจารย์ธีระวุฒิ เต็มสิริวัฒน์กุล ที่มอบความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้เขียน ทั้งในด้านเนื้อหา ด้านการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ และ ยังช่วยเหลือเรื่องชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์ ภาษาอังกฤษ และ แปลบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้อีกด้วย

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้มอบความรักความเมตตา สติปัญญา รวมทั้งเป็นผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้เขียนตั้งแต่วัยเยาว์จวบจนถึงปัจจุบัน เป็นกำลังใจ ทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จอย่างทุกวันนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณตาคุณยาย ผู้เป็นที่รักยิ่ง ให้การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน เป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนตลอดมา รวมถึงคุณบรรพนา นิดคุหา และคุณรัศมี ปันยารชุน คุณน้าทั้งสองที่หมั่นคอยถามถึงความคืบหน้าและรับฟังปัญหาต่างๆของผู้เขียน ทั้งเป็นผู้ที่มอบความรัก มอบกำลังใจและสนับสนุนเรื่องการเรียนของผู้เขียนเป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกๆคนในครอบครัวของผู้เขียนที่ไม่ได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณ คุณจรัสพันธ์ เลิศอุดมโชค ผู้ที่เป็นทั้งเพื่อนและพี่ให้แก่ผู้เขียน เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อพิสูจน์อักษรตั้งแต่ผู้เขียนเริ่มต้นทำวิทยานิพนธ์ เป็นธุระในการยืมและคืนหนังสือต่างๆ และให้ข้อคิดข้อแนะนำแก่ผู้เขียนมาโดยตลอด คุณชัชวรา สุภักกิตติมณีกุล และ คุณภัทริยา เทพขจร พี่ที่ดีทั้งสอง ที่อยู่เคียงข้างผู้เขียนเสมอ คอยให้ความช่วยเหลือ และ ให้กำลังใจผู้เขียนตลอดมา

หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะก่อให้เกิดคุณประโยชน์อยู่บ้าง คุณงามความดีทั้งหลาย ผู้เขียนขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทั้งหลายข้างต้น แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 สมมติฐาน.....	4
1.5 วิธีการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ความเป็นกฎหมายทั่วไปของหลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง.....	6
2.1 ลักษณะของหลักกฎหมายทั่วไป.....	6
2.1.1 หลักกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวกับเสรีภาพ.....	7
2.1.2 หลักกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวกับความเสมอภาค.....	9
2.1.3 หลักกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวกับความมั่นคงของบุคคล.....	10
2.2 ที่มาของหลักกฎหมายทั่วไป.....	10
2.2.1 กฎหมายลายลักษณ์อักษร.....	10
2.2.2 กฎหมายจารีตประเพณี.....	11
2.2.3 แนวบรรทัดฐานของศาล.....	13
2.3 การใช้หลักกฎหมายทั่วไปในประเทศไทย.....	14
2.3.1 การใช้หลักกฎหมายทั่วไปในกฎหมายเอกชน.....	14
2.3.2 การใช้หลักกฎหมายทั่วไปในกฎหมายอาญา.....	15
2.3.3 หลักกฎหมายมหาชนทั่วไปในกฎหมายมหาชน.....	16
2.4 วิวัฒนาการของหลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง.....	18

2.4.1	หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังในสมัยโบราณ : ยุคจักรวรรดิโรมัน ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 4	19
2.4.2	หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังในสมัยกลาง : ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 5-16	21
2.4.3	หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังในสมัยใหม่ : ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17-18	22
2.4.3.1	หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง ในประเทศสหรัฐอเมริกา	23
2.4.3.2	หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง ในประเทศฝรั่งเศส	24
2.4.3.3	หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง ในประเทศอังกฤษ	25
2.4.3.4	หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลัง ในประเทศเยอรมัน	26
2.4.4	หลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังกับพุทธศาสนา	27
2.5	กฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษในฐานะที่เป็นหลักกฎหมายทั่วไป ที่ใช้กับกฎหมายสาขาต่างๆ	29
2.5.1	หลักทั่วไปในเรื่องกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ	30
2.5.2	หลักทั่วไปทางแพ่งในเรื่องกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ	30
2.5.3	หลักทั่วไปทางอาญาในเรื่องกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ	31
2.5.4	หลักทั่วไปทางมหาชนในเรื่องกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ	35
2.5.5	หลักทั่วไปทางกฎหมายระหว่างประเทศในเรื่องกฎหมายห้ามมิให้ มีผลย้อนหลังเป็นโทษ	37
บทที่ 3 หลักประกันการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทางด้านกฎหมายมหาชน		40
3.1	วิวัฒนาการการบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน	40
3.1.1	สมัยอยู่ใต้อิทธิพลของศาสนาคริสต์	41
3.1.2	สมัยอยู่ใต้อิทธิพลของสำนักกฎหมายฝ่ายธรรมชาติ	42
3.1.3	สมัยโรมัน	43

3.1.4 สมัยระบบศักดินาของยุโรป.....	43
3.1.5 สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 18.....	44
3.2 สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญในประเทศต่างๆรับรองไว้.....	45
3.2.1 ประเทศอังกฤษ.....	46
3.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	48
3.2.3 ประเทศฝรั่งเศส.....	50
3.3 แนวความคิดในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ.....	51
3.4 ลักษณะทั่วไปของกฎหมายที่ให้อำนาจรัฐในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ.....	53
3.4.1 กฎหมายจะต้องมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป.....	53
3.4.2 กฎหมายจะต้องมีความแน่นอนชัดเจน.....	53
3.4.3 กฎหมายจะต้องไม่มีผลใช้บังคับย้อนหลังเป็นโทษแก่บุคคล.....	54
3.4.4 กฎหมายจะต้องสอดคล้องกับหลักแห่งความได้สัดส่วน.....	56
3.4.5 กฎหมายจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อสาระแห่งสิทธิและเสรีภาพ.....	57
3.5 หลักนิติรัฐในฐานะที่เป็นกฎหมายประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน.....	57
3.5.1 วัตถุประสงค์ของหลักนิติรัฐ.....	59
3.5.2 ความหมายของคำว่านิติรัฐ.....	59
3.5.3 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ.....	65
3.5.3.1 ความหมายของ "สิทธิ" และ "เสรีภาพ".....	66
3.5.3.2 ความหมายของการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ.....	69
3.5.3.2.1 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีผลเป็นการทั่วไปและ ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเจาะจง.....	69
3.5.3.2.2 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญกระทำได้ เท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและ เสรีภาพไม่ได้.....	71
3.6 สิทธิทางการเมืองของประชาชนที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย.....	72
3.6.1 สิทธิทางการเมืองของประชาชนในระดับชาติ.....	73
3.6.1.1 สิทธิเลือกตั้งและสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	73

3.6.1.2 สิทธิเลือกตั้งและสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา.....	74
3.6.1.3 สิทธิในการเข้าชื่อเพื่อเสนอขอแก้ไขรัฐธรรมนูญ.....	75
3.6.1.4 สิทธิในการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย.....	76
3.6.1.5 สิทธิเสนอให้วุฒิสภาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง.....	77
3.6.1.6 สิทธิในการออกเสียงประชามติ.....	78
3.6.2 สิทธิทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น.....	80
3.6.2.1 สิทธิเลือกตั้งและสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาท้องถิ่น.....	80
3.6.2.2 สิทธิในการลงคะแนนถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น.....	82
3.6.2.3 สิทธิในการเข้าชื่อเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น.....	83
3.6.2.4 สิทธิในการลงประชามติในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่น.....	84
3.7 พิจารณาจากกฎหมายระหว่างประเทศในระดับสังคมโลก.....	85
3.7.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948.....	85
3.7.1.1 เนื้อหาของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948.....	87
3.7.1.2 ประเภทของสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948.....	88
(ก) สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง.....	89
(ข) สิทธิทางเศรษฐกิจ และสังคม.....	91
3.7.1.3 ลักษณะทางกฎหมายของสิทธิมนุษยชน.....	92
3.7.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966.....	94
3.7.2.1 สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากกลไกต่างๆของรัฐและ การห้ามเลือกปฏิบัติ.....	94
3.7.2.2 สิทธิของผู้ถูกลิดรอนเสรีภาพที่จะได้รับการปฏิบัติอย่าง มีมนุษยธรรมและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	95
3.7.2.3 สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.....	96

บทที่ 4 กรณีศึกษาการนำหลักกฎหมายห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษแก่บุคคล มาใช้ในระบบศาลไทยและศาลต่างประเทศ	98
4.1 ระบบศาลต่างประเทศ : ศาลทหารระหว่างประเทศ.....	98
4.1.1 คดีอาชญากรรมสงครามที่ศาลทหารระหว่างประเทศ ณ กรุงนูแรมเบิร์ก ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.....	99
4.1.1.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	99
4.1.1.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	101
4.1.2 คดีอาชญากรรมสงครามที่ศาลทหารระหว่างประเทศแห่งตะวันออกไกล ณ กรุงโตเกียว.....	105
4.1.2.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	105
4.1.2.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	107
4.2 ระบบศาลไทย : แนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกา.....	110
4.2.1 คดีอาชญากรรมสงครามในประเทศไทย ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1/2489.....	111
4.2.1.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	111
4.2.1.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	112
4.2.2 คดีเรื่องการออกกฎหมายตราสามดวงเพิ่มเติม ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2277 / 2526.....	117
4.2.2.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	117
4.2.2.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	119
4.2.3 คดียึดทรัพย์ตามประกาศของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ในคำวินิจฉัยของศาลฎีกาที่ 913 / 2536.....	121
4.2.3.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	121
4.2.3.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	123

4.2.4 คดีการเลิกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5463/2540.....	127
4.2.4.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	127
4.2.4.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	128
4.2.5 คดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 931 / 2548 (ประชุมใหญ่).....	129
4.2.5.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	129
4.2.5.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	130
4.3 ระบบศาลไทย : แนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ.....	133
4.3.1 คดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พุทธศักราช 2542 ในคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 40-41/2546.....	134
4.3.1.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	134
4.3.1.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	136
4.4 คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ : แนวคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ.....	143
4.4.1 คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในคำวินิจฉัยที่ 3-5 / 2550.....	144
4.4.1.1 ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น.....	144
4.4.1.2 ปรับข้อเท็จจริงเข้ากับหลักกฎหมายทั่วไป : หลักกฎหมาย ห้ามมิให้มีผลย้อนหลังเป็นโทษ.....	158
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	167
5.1 บทสรุป.....	167
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	171
รายการอ้างอิง.....	173
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	178